

Rijden onder invloed in de provincie Utrecht, 1994-1995

Ontwikkeling van het alcoholgebruik door automobilisten in weekendnachten

R-95-34

M.P.M. Mathijssen

Leidschendam, 1995

Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid SWOV

Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid SWOV

Stichting
Wetenschappelijk Postbus 1090
Onderzoek 2260 BB Leidschendam
Verkeersveiligheid Duindoorn 32
SWOV telefoon 070-3209323
 telefax 070-3201261

Inhoud

1.	<i>Inleiding</i>	5
1.1.	Doel van het onderzoek	5
1.2.	Uitvoering van het onderzoek	6
1.3.	Analyse van de gegevens	7
2.	<i>Beknopte beschrijving van de resultaten</i>	8
2.1.	BAG-verdeling naar dag van het weekend	8
2.2.	BAG-verdeling naar dag en onderzoeksgebied	9
2.3.	BAG-verdeling naar dag en tijdstip	9
2.4.	BAG-verdeling naar geslacht en leeftijd	9
2.5.	Herkomstverdeling van overtredders	10
2.6.	Enquêteresultaten	10
2.7.	Conclusies en aanbevelingen	11
3.	<i>Tabellen 1 t/m 5</i>	13
	<i>Bijlage: enquêteformulieren</i>	

1. Inleiding

Evenals in voorgaande jaren heeft de SWOV in 1995, in nauwe samenwerking met de politie, het alcoholgebruik van automobilisten in de provincie Utrecht geïnventariseerd. De metingen hebben plaatsgevonden in de nacht van vrijdag 15 op zaterdag 16 september en in de nacht van zaterdag 16 op zondag 17 september 1995. De metingen zijn uitgevoerd door zes controleteams, samengesteld uit medewerkers van alle districten van de politieregio Utrecht, volgens richtlijnen die door de SWOV zijn opgesteld. De opdracht voor het onderzoek is aan de SWOV verleend door de Adviesdienst Verkeer en Vervoer van Rijkswaterstaat en de regionale RWS-directie in de provincie Utrecht.

De metingen hebben plaatsgevonden in de volgende gebieden: de stad Utrecht; de kleinere gemeenten rond de stad Utrecht (Vleuten, Maarssen e.o.); het gebied rond Veenendaal en Zeist; Nieuwegein en IJsselstein; Amersfoort; en de kleinere gemeenten rond Amersfoort (Leusden, Soest e.o.). Daarmee zijn metingen uitgevoerd in bijna alle districten van de politieregio Utrecht.

De SWOV is de politiemensen die de metingen hebben uitgevoerd, veel dank verschuldigd voor hun inzet en zorgvuldigheid.

Bij de inventarisatie is het alcoholgebruik van automobilisten geregistreerd, onderverdeeld naar gebied, dag, tijdstip, geslacht en leeftijd. Daarnaast heeft de politie de herkomst van (een groot deel van) de overtreders geregistreerd.

1.1. Doel van het onderzoek

Het belangrijkste doel van de SWOV-metingen is het vaststellen van ontwikkelingen in het alcoholgebruik van de Utrechtse automobilisten. Daartoe worden de gegevens van 1995 vergeleken met die van 1994 en, voor zover zinvol, van eerdere jaren.

Het nauwkeurig volgen van ontwikkelingen in het alcoholgebruik in het verkeer is voor het beleid van wezenlijk belang, omdat een relatief kleine toename van het rijden onder invloed al ernstige gevolgen voor de verkeersveiligheid kan hebben. Bovendien levert het onderzoek aanwijzingen op over eventuele speciale probleemgroepen of -gebieden. Gegevens hierover kunnen worden gebruikt bij het opzetten van toezicht- en voorlichtingscampagnes rond alcoholgebruik in het verkeer.

Het onderzoek in Utrecht maakt deel uit van een landelijk SWOV-onderzoek naar het alcoholgebruik van automobilisten in weekendnachten, dat al sinds het begin van de jaren zeventig regelmatig wordt herhaald. De onderzoeksgroep en de onderzoekstijdstippen zijn indertijd uitgekozen op grond van hun grote bijdrage aan de alcoholonveiligheid. Bij tweederde van de geregistreerde alcoholongevallen in Nederland is het een automobilist die alcohol heeft gebruikt. En in weekendnachten gebeuren relatief veel alcoholongevallen; de vrijdag- en zaterdagnacht, die 7% van de totale week uitmaken, nemen een kwart van de geregistreerde alcoholongevallen voor hun rekening. Het onderzoek heeft een unieke tijdreeks

gegevens over het alcoholgebruik van Nederlandse automobilisten opgeleverd. Die gegevens zijn zowel voor landelijk als regionaal verkeersveiligheidsbeleid van belang. Behalve in schriftelijke verslagen aan de landelijke en regionale opdrachtgevers worden de resultaten ook opgenomen in BIS-V, het geautomatiseerde BeleidsInformatieSysteem over ontwikkelingen in een aantal belangrijke aandachtsgebieden voor het verkeersveiligheidsbeleid.

In de loop der jaren zijn diverse wijzigingen in de onderzoeksmethode doorgevoerd om de efficiëntie van het onderzoek te vergroten zonder de vergelijkbaarheid van de gegevens in de tijd aan te tasten. Zo is de landelijke steekproef ongeveer zeven maal zo groot geworden als in de jaren zeventig en tachtig, zonder dat de kosten van het onderzoek zijn toegenomen. De betrouwbaarheid van uitspraken over ontwikkelingen in het alcoholgebruik is daardoor sterk toegenomen. Dit geldt vooral voor de relatief kleine groep zware drinkers met een sterk verhoogde ongevals- en letselkans.

Veranderingen in de onderzoeksgroep en/of het onderzoekstijdstip zouden betekenen, dat de bestaande tijdreeks wordt afgebroken. Zulke veranderingen worden in het algemeen slechts doorgevoerd op grond van zwaarwegende argumenten. In dit geval zou dat een verschuiving van het zwaartepunt in het alcoholgebruik en/of de alcoholonveiligheid kunnen zijn. Vooralsnog bestaan er echter geen aanwijzingen voor zo'n verschuiving.

Naast de metingen van het alcoholgebruik van automobilisten heeft de SWOV in 1995 weer een korte telefonische enquête onder de contactpersonen bij de politie uitgevoerd. Die is bedoeld om enig inzicht te krijgen in de aard en omvang van het politietoezicht en in eventuele veranderingen daarin. Het enquêteformulier is als bijlage in dit rapport opgenomen.

1.2. Uitvoering van het onderzoek

De controleteams van de politie hebben in de twee weekendnachten in 1995 in totaal 1613 willekeurige automobilisten staande gehouden. Dat waren er 188 meer dan in 1994.

Drie controleteams hebben om verschillende redenen echter niet alle geplande controleperioden volgemaakt.

Het team van de stad Utrecht is om ca. 3.30 uur gestopt met controleren om uitloop van de diensttijd tot na 4.00 uur te voorkomen. De afhandeling van eventuele betrapte overtreeders zou daartoe kunnen leiden. Voor de ontbrekende gegevens in de stad Utrecht heeft de SWOV gecorrigeerd door de wel verzamelde gegevens op de laatste controlepost te dupliceren. De steekproef voor de stad Utrecht is daardoor met 8 waarnemingen uitgebreid.

Het team van Veenendaal/Zeist heeft op de laatste geplande post in het geheel niet kunnen controleren, doordat men in Zeist collega's moest assisteren bij de aanhouding van inbrekers en in Doorn bij een vechtpartij. Voor de ontbrekende gegevens is gecorrigeerd door de gegevens van 1994 over te nemen; het betreft hier een uitbreiding van de steekproef met 21 waarnemingen.

Het team van Nieuwegein/IJsselstein heeft de laatste controlelocatie na ongeveer 10 minuten verlaten om te assisteren bij de achtervolging van een dronken automobilist op de A2. Hiervoor is gecorrigeerd door de gegevens over het laatste halfuur van 1994 aan de steekproef van 1995 toe te voegen. Het betreft 7 waarnemingen.

De oorspronkelijke steekproef voor de provincie Utrecht is door bovengenoemde correcties dus uitgebreid met 36 fictieve waarnemingen, waardoor de uiteindelijk te analyseren steekproef een omvang van 1.649 waarnemingen heeft gekregen.

Alle staande gehouden automobilisten hebben een blaastest afgelegd op een draagbare elektronische ademtester met cijfermatige uitlezing van een exact BAG-promillage (BAG = bloedalcoholgehalte; de wettelijke BAG-limiet ligt in Nederland op 0,50 promille). De testers waren van het fabrikaat Dräger, typen Alcotest 7410 en 7410+. Voor het gebruik van testers met cijfermatige uitlezing heeft het Gerechtelijk Laboratorium van het Ministerie van Justitie toestemming verleend.

1.3. Analyse van de gegevens

De BAG-waarden van de automobilisten zijn ten behoeve van de analyse onderverdeeld in vijf klassen:

1. < 0,2 promille (niet-drinkers);
2. 0,2-0,5 promille (lichte drinkers);
3. 0,5-0,8 promille (lichte overtreders);
4. 0,8-1,3 promille (zwaardere overtreders);
5. \geq 1,3 promille (zeer zware overtreders).

De indeling in een BAG-klasse gebeurt in principe op basis van de uitslag van de ademtest op straat. Bij de automobilisten die op het politiebureau een ademanalyse voor bewijsdoeleinden hebben ondergaan, is het op straat gemeten BAG zonodig gecorrigeerd. De uitslag van de ademanalyse, gepresenteerd als een AAG (ademaalcoholgehalte) is daartoe eerst ontdaan van zijn correctiefactor en daarna omgerekend tot een BAG-waarde. Vervolgens is er een waarde bij opgeteld om te corrigeren voor de afbraak van alcohol in het tijdsbestek tussen de ademtest op straat en de ademanalyse op het bureau. De gemiddelde afbraak bedraagt 0,15‰ per uur.

De verzamelde gegevens zijn geanalyseerd met behulp een log-lineair analyseprogramma. Er is tweezijdig getoetst op 5%-niveau (Z-waarde moet groter zijn dan 1.96).

In de praktijk betekent dit, dat bij een steekproef van 1.500 waarnemingen en een uitgangsperscentage van 5% overtreders (de Utrechtse situatie in 1994) een verandering van ca. 1,5% statistisch significant zal blijken te zijn.

De resultaten van het onderzoek worden in hoofdstuk 3 gepresenteerd in de vorm van een tabellenoverzicht, waarop in hoofdstuk 2 een korte toelichting wordt gegeven.

2. Beknopte beschrijving van de resultaten

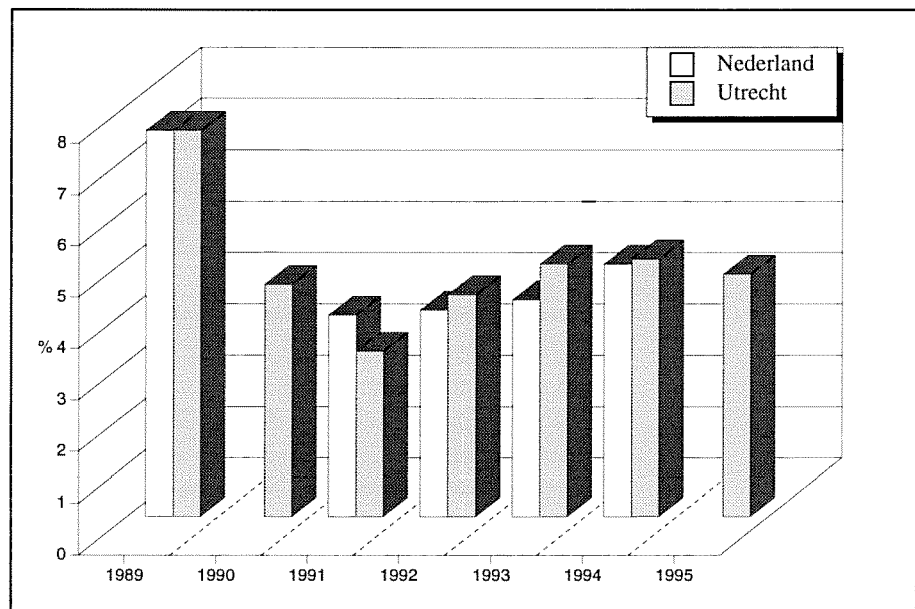
De resultaten van het onderzoek naar het alcoholgebruik van automobilisten in de provincie Utrecht worden in dit hoofdstuk besproken aan de hand van de tabellen 1 t/m 5 uit hoofdstuk 3. De resultaten van 1995 worden steeds vergeleken met de Utrechtse en landelijke resultaten van 1994. De geselecteerde onderzoeksgebieden waren in 1995 identiek aan die in 1994. Wel zijn binnen de onderzoeksgebieden incidenteel veranderingen in de controlelocaties aangebracht. Het is niet waarschijnlijk, dat de onderzoeksresultaten daardoor merkbaar zijn beïnvloed.

2.1. BAG-verdeling naar dag van het weekend (tabel 1)

In 1995 zijn in Utrecht iets minder drinkers ($BAG \geq 0,20$ promille) aangetroffen dan in 1994: 10,7% in 1995 versus 11,2% in 1994. Het aandeel overtreders ($BAG \geq 0,50$ promille) is eveneens licht afgenomen, van 5,0% tot 4,7%. Geen van deze effecten is statistisch significant.

In heel Nederland bedroeg het aandeel overtreders in het najaar van 1994 4,9%. Dit wijkt niet significant af van het Utrechtse aandeel in 1995 ($\chi^2 = 0.09$ bij $df = 1$; $Z = 0.30$). Het landelijke percentage voor 1995 is nog niet bekend.

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van het aandeel overtreders in de provincie Utrecht en in heel Nederland sinds 1989 weergegeven. Er is in te zien, dat de Utrechtse situatie in het begin van de jaren negentig gunstig afstak bij de landelijke situatie. Sinds 1992 is dat niet meer het geval. De vergelijking met de landelijke situatie in 1995 kan pas worden gemaakt, wanneer de gegevens van alle provincies bekend zijn.

Ontwikkeling van het aandeel rijders onder invloed in Nederland en de provincie Utrecht, 1989-1995.

Het aandeel zwaardere en zeer zware overtreeders ($BAG \geq 0,80$ promille) in de provincie Utrecht was in 1995 met 2,4% wat hoger dan in 1994 (2,1%), maar vrijwel gelijk aan het percentage in 1993 (2,3%). Het landelijke percentage zwaardere en zeer zware overtreeders bedroeg in 1994 2,5%.

Op landelijke schaal was het aandeel overtreeders de afgelopen jaren in de vrijdagnacht groter dan in de zaterdagnacht. Maar doordat het verkeersaanbod in de zaterdagnacht groter was dan in de vrijdagnacht, ontlieden de absolute aantallen overtreeders in beide nachten elkaar meestal niet veel. In de provincie Utrecht bedroeg het aandeel overtreeders in 1994 op vrijdag 5,8% en op zaterdag 4,2%. Maar in 1995 was er tussen beide nachten nauwelijks verschil in het aandeel overtreeders: 4,8% op vrijdag en 4,7% op zaterdag. Wel was het verkeersaanbod in Utrecht in 1995 op zaterdag groter dan op vrijdag.

2.2. BAG-verdeling naar dag en onderzoeksgebied (tabel 2)

In tabel 2a wijken de aantallen waarnemingen in de vrijdag- en zaterdagnacht af van de aantallen in tabel 1a en tabel 3a. Dat komt doordat de waarnemingen tussen 22.00 en 24.00 uur in Amersfoort om praktische redenen op vrijdag hebben plaatsgevonden en in Leusden/Soest op zaterdag. In tabel 2a zijn alle waarnemingen in Amersfoort bij de zaterdagnacht ondergebracht en alle waarnemingen in Leusden/Soest bij de vrijdagnacht.

In 1995 zijn alle metingen in Leusden/Soest weer in de vrijdagnacht uitgevoerd, en alle metingen in Amersfoort in de zaterdagnacht, zoals ook in 1993 en voorgaande jaren het geval was.

De hoogste percentages overtreeders zijn in 1995 op vrijdag aangetroffen in Leusden/Soest (5,4%) en op zaterdag in Vleuten/Maarssen (5,3%). Maar het verschil met de overige onderzoeksgebieden is niet statistisch significant.

De sterkste stijging van het aandeel overtreeders deed zich voor in Vleuten/Maarssen, de sterkste daling in de stad Utrecht, maar geen van deze beide veranderingen is statistisch significant.

In de stad Utrecht was het aantal waarnemingen in 1995 relatief gering: 213 tegen gemiddeld 287 in de overige onderzoeksgebieden.

2.3. BAG-verdeling naar dag en tijdstip (tabel 3)

Naarmate het later in de nacht wordt, neemt het aandeel overtreeders toe. Voor middernacht was het aandeel overtreeders in de provincie Utrecht op beide dagen significant kleiner dan na middernacht: respectievelijk 2,6% en 7,0% ($\chi^2 = 15.88$ bij $df = 1$; $Z = 3.99$). In 1994 waren er in Utrecht vergelijkbare verschillen naar tijdstip.

Naarmate het later wordt neemt het verkeersaanbod sterk af, maar desondanks zijn in 1995 in de provincie Utrecht tussen 2.00 en 4.00 uur ook in absolute zin de grootste aantallen rijders onder invloed aangetroffen. De Utrechtse situatie wijkt op dit punt niet af van het landelijke beeld in 1994.

2.4. BAG-verdeling naar geslacht en leeftijd (tabel 4)

Mannelijke bestuurders waren in 1995 in Utrecht verhoudingsgewijs ruim driemaal zo vaak onder invloed als vrouwelijke (5,8% versus 1,8%). Dit

verschil is statistisch significant ($\chi^2 = 9.70$ bij $df = 1$; $Z = 3.11$) en komt overeen met het beeld dat al jaren achtereen in Utrecht en in de rest van Nederland wordt aangetroffen.

Bij de vrouwelijke bestuurders waren er in 1995 geen significante verschillen naar leeftijdsgroep.

Bij de mannen is in 1995, evenals in voorgaande jaren, het laagste percentage overtreders aangetroffen in de leeftijdsgroep onder de 25 jaar (3,3%). Het verschil met de andere leeftijdsgroepen (6,4% overtreders) is overigens wat kleiner dan in 1994 en net niet statistisch significant ($\chi^2 = 3.08$ bij $df = 1$; $Z = 1.76$). Het hoogste percentage overtreders is in 1995 - traditiegetrouw - aangetroffen onder mannen in de leeftijdsgroep van 35 t/m 49 jaar, namelijk 8,1%. Hier is het verschil met de overige leeftijdsgroepen wel statistisch significant ($\chi^2 = 4.84$ bij $df = 1$; $Z = 2.20$).

In 1995 was 73,3% van alle gecontroleerde bestuurders in Utrecht van het mannelijk geslacht. In 1994 bedroeg het aandeel mannelijke bestuurders in heel Nederland 73,0%.

2.5. Herkomstverdeling van overtreders (tabel 5)

De herkomst van overtreders wordt geregistreerd vanaf een BAG van 0,70 promille. Dat is de ondergrens waarbij een automobilist wordt overgebracht naar het bureau om de ademanalyse voor bewijsdoeleinden te ondergaan. De herkomstverdeling van de 47 bestuurders die in 1995 een $BAG \geq 0,70$ promille hadden, is als volgt:

- horecagelegenheid (bar, café, restaurant, disco)	60%
- bezoek/feestje	6%
- werk/thuis	17%
- sportkantine	6%
- overig/onbekend	11%

Ten opzichte van 1994 is het aandeel 'horeca' toegenomen (44% in 1994) ten gunste van het aandeel 'bezoek/feestje' (21% in 1994). Gezien het betrekkelijk kleine absolute aantal overtreders van wie de herkomst bekend is, moet aan deze verschuiving geen overdreven grote waarde worden toegekend. Bij landelijk onderzoek blijkt steeds ongeveer de helft van alle overtreders uit een horecagelegenheid te komen.

2.6. Enquêteresultaten

Ook in 1995 heeft de SWOV weer een korte telefonische enquête uitgevoerd onder de politiecoördinatoren van het SWOV-onderzoek. De enquête is bedoeld om een globale indruk te krijgen van het toezicht-niveau en van de aard van het toezicht. Het enquêteformulier is in 1995 enigszins aangepast; zo zijn in 1995 voor het eerst aparte formulieren gebruikt voor gemeenten met minder respectievelijk meer dan 100.000 inwoners (zie bijlage).

De enquêteresultaten per provincie zijn slechts beperkt bruikbaar vanwege de zeer geringe steekproefomvang (zes onderzoeksgebieden). Over de resultaten zal dan ook pas uitvoeriger worden gerapporteerd in het landelijke verslag dat na afloop van alle provinciale metingen wordt opgesteld.

De volgende globale resultaten van de Utrechtse enquête zijn echter wel het vermelden waard:

- Volgens de politiecoördinatoren is het toezicht in drie onderzoeksgebieden toegenomen (in alle gevallen met minder dan 50%), in twee andere afgenomen (in het ene gebied met minder en in het andere met meer dan 50%) en in één gebied gelijk gebleven.
- In de stad Utrecht is in het jaar voorafgaand aan de SWOV-metingen gemiddeld meer dan eens per maand een geplande, aselechte alcoholcontrole uitgevoerd, in het district Rijn & IJssel iets minder dan eens per maand. In de overige onderzoeksgebieden zijn dergelijke controles slechts incidenteel uitgevoerd.
- Aselechte alcoholcontrole door surveillance-teams heeft in één onderzoeksgebied bijna dagelijks plaatsgevonden, in twee onderzoeksgebieden incidenteel, en in de drie overige onderzoeksgebieden in het geheel niet.
- In één onderzoeksgebied was sprake van systematische alcoholcontrole onder betrokkenen bij ongevallen, in de andere vijf werden bestuurders alleen gecontroleerd bij verdenking van alcoholgebruik.

Al met al lijkt het erop, dat het niveau van politietoezicht in de provincie Utrecht tussen 1994 en 1995 ongeveer gelijk is gebleven.

2.7. Conclusies en aanbevelingen

De resultaten van het SWOV-onderzoek in 1995 wijzen erop, dat het rijden onder invloed in de provincie Utrecht zich voorlopig heeft gestabiliseerd, zij het op een betrekkelijk hoog niveau (vergeleken met de situatie in 1991). Gezien het gelijk gebleven niveau van politietoezicht was dat ook min of meer te verwachten.

Het huidige niveau van rijden onder invloed in de provincie Utrecht levert naar schatting per jaar 15-20 doden en ca. 150 ernstig gewonden op. Men kan in een dergelijke omvang van de alcoholonveiligheid berusten, maar uit ervaringen in het buitenland blijkt, dat met afgewogen pakketten maatregelen het rijden onder invloed veel verder kan worden teruggedrongen dan tot nu toe in Nederland is gebeurd.

Zulke pakketten bestaan onder andere uit voorlichting, educatie, rehabilitatie en het aanbieden van aantrekkelijke gedragsalternatieven. Maar een essentieel onderdeel vormt altijd een toezichtniveau van de politie waarbij verkeersdeelnemers het gevoel hebben dat overtreding van de wettelijke limiet een reële kans op betrapping en bestraffing oplevert. En daaraan ontbreekt het momenteel in Nederland. Dat komt niet alleen doordat er onvoldoende politiecapaciteit beschikbaar is voor het toezicht op alcoholgebruik in het verkeer, maar ook doordat het toezicht niet optimaal is georganiseerd.

Ook zonder dat de beschikbare politiecapaciteit wordt uitgebreid is het wellicht mogelijk het toezichtniveau aanzienlijk te verhogen. Er zouden bijvoorbeeld regionale vliegende alcoholbrigades opgericht kunnen worden, waarvoor alle basiseenheden in een regio gemiddeld één mandag capaciteit per week leveren. Enkele voordelen van zo'n vliegende brigade zijn:

- a. De brigade kan de controles spreiden over een hele politieregio door steeds drie kwartier achtereen op één locatie te controleren en zich daarna te verplaatsen naar een volgende locatie. Daardoor kunnen de

controles zeer opvallend worden uitgevoerd, zonder dat verkeersdeelnemers ze gemakkelijk kunnen vermijden. De grote opvallendheid zorgt voor een preventief effect op alle passerende verkeersdeelnemers.

- b. De materialen die nodig zijn voor alcoholcontroles, kunnen zeer efficiënt worden ingezet.
- c. Als de brigade gedurende langere tijd, bijvoorbeeld drie maanden, een min of meer vaste samenstelling houdt, krijgen de leden van de brigade een grote vaardigheid in het testen van bestuurders en in het afhandelen van verdachten. Ook dit kan de efficiëntie van het toezicht sterk bevorderen.

Tot slot een rekenvoorbeeld. In de politieregio Utrecht zou bijvoorbeeld een vliegende brigade van ca. 10 politiemensen kunnen worden gevormd, aangevuld met ca. 4 (steeds wisselende) leden van de vrijwillige politie. Een team van deze omvang kan per avond/nacht ca. 1000 bestuurders testen. Als het team eens per week uitrukt, worden op jaarbasis ruim 50.000 willekeurige bestuurders op alcoholgebruik gecontroleerd, hetgeen vermoedelijk een forse toename is ten opzichte van het huidige aantal.

3. Tabellen 1 t/m 5

Tabel 1a. Alcoholgebruik naar weekenddag in 1994

Tabel 1b. Alcoholgebruik naar weekenddag in 1995

Tabel 2a. Alcoholgebruik naar dag en gebied in 1994

Tabel 2b. Alcoholgebruik naar dag en gebied in 1995

Tabel 3a. Alcoholgebruik naar dag en tijdstip in 1994

Tabel 3b. Alcoholgebruik naar dag en tijdstip in 1995

Tabel 4a. Alcoholgebruik naar geslacht en leeftijd in 1994

Tabel 4b. Alcoholgebruik naar geslacht en leeftijd in 1995

Tabel 5a. Herkomst van overtreders naar BAG-klasse in 1994

Tabel 5b. Herkomst van overtreders naar BAG-klasse in 1995

tabel 1a. alcoholgebruik naar weekenddag, 1994

dag	n	bloedalcoholgehalte (bag-%o)				
		0,2-0,5	0,5-0,8	0,8-1,3	≥1,3	≥0,5
vrijdag	688	7,1%	3,2%	1,3%	1,3%	5,8%
zaterdag	737	5,4%	2,6%	1,2%	0,4%	4,2%
totaal	1425	6,2%	2,9%	1,3%	0,8%	5,0%

tabel 2a. alcoholgebruik naar dag en gebied, 1994

dag en gebied	n	bloedalcoholgehalte (bag-%o)				
		0,2-0,5	0,5-0,8	0,8-1,3	≥1,3	≥0,5
<i>vrijdag</i>						
veenendaal/ zeist	260	8,5%	2,3%	1,5%	0,8%	4,6%
leusden/soest	246*	6,1%	4,1%	0,4%	1,2%	5,7%
utrecht	218	6,0%	3,2%	2,3%	1,4%	6,9%
totaal	724	4,9%	3,2%	1,4%	1,1%	5,7%
<i>zaterdag</i>						
vleuten/ maarssen	274	5,5%	3,3%	--	0,4%	3,6%
amersfoort	197*	7,6%	3,0%	2,0%	0,5%	5,6%
nieuwegein	230	3,9%	1,3%	1,7%	0,9%	3,9%
totaal	701	5,6%	2,6%	1,1%	0,6%	4,3%

* de metingen tussen 22.00 en 24.00 uur hebben in leusden/soest op zaterdag plaatsgevonden en in amersfoort op vrijdag

tabel 1b. alcoholgebruik naar weekenddag, 1995

dag	n	bloedalcoholgehalte (bag-‰)				
		0,2-0,5	0,5-0,8	0,8-1,3	≥1,3	≥0,5
vrijdag	751	4,9%	2,1%	1,9%	0,8%	4,8%
zaterdag	898	6,8%	2,6%	1,6%	0,6%	4,7%
totaal	1649	5,9%	2,4%	1,7%	0,7%	4,7%

tabel 2b. alcoholgebruik naar dag en gebied, 1995

dag en gebied	n	bloedalcoholgehalte (bag-‰)				
		0,2-0,5	0,5-0,8	0,8-1,3	≥1,3	≥0,5
<i>vrijdag</i>						
veenendaal/ zeist	315	5,7%	2,9%	1,3%	0,6%	4,8%
leusden/soest	223	6,3%	1,8%	2,7%	0,9%	5,4%
utrecht	213	2,3%	1,4%	1,9%	0,9%	4,2%
totaal	751	4,9%	2,1%	1,9%	0,8%	4,8%
<i>zaterdag</i>						
vleuten/ maarssen	319	9,7%	3,8%	0,9%	0,6%	5,3%
amersfoort	264	4,9%	1,9%	2,7%	0,4%	4,9%
nieuwegein	315	5,4%	1,9%	1,3%	0,6%	3,8%
totaal	898	6,8%	2,6%	1,6%	0,6%	4,7%

tabel 3a. alcoholgebruik naar dag en tijdstip, 1994

dag en tijdstip	n	bloedalcoholgehalte (bag-‰)				≥0,5
		0,2-0,5	0,5-0,8	0,8-1,3	≥1,3	
<i>vrijdag</i>						
22-24 uur	384	4,9%	2,1%	0,8%	1,0%	3,9%
00-02 uur	177	11,9%	4,5%	1,1%	1,1%	6,8%
02-04 uur	127	7,1%	4,7%	3,1%	2,4%	10,2%
totaal	688	7,1%	3,2%	1,3%	1,3%	5,8%
<i>zaterdag</i>						
22-24 uur	400	2,8%	2,0%	0,5%	--	2,5%
00-02 uur	219	7,3%	3,7%	0,9%	--	4,6%
02-04 uur	118	11,0%	2,5%	4,2%	2,5%	9,3%
totaal	737	5,4%	2,6%	1,2%	0,4%	4,2%

tabel 3b. alcoholgebruik naar dag en tijdstip, 1995

dag en tijdstip	n	bloedalcoholgehalte (bag-%o)				≥0,5
		0,2-0,5	0,5-0,8	0,8-1,3	≥1,3	
<i>vrijdag</i>						
22-24 uur	443	4,3%	0,9%	0,7%	0,7%	2,3%
00-02 uur	173	6,9%	2,9%	2,9%	--	5,8%
02-04 uur	135	4,4%	5,2%	4,4%	2,2%	11,9%
totaal	751	4,9%	2,1%	1,9%	0,8%	4,8%
<i>zaterdag</i>						
22-24 uur	401	6,2%	1,7%	1,0%	0,2%	3,0%
00-02 uur	353	5,9%	2,3%	1,4%	0,3%	4,0%
02-04 uur	144	10,4%	5,6%	3,5%	2,1%	11,1%
totaal	898	6,8%	2,6%	1,6%	0,6%	4,7%

tabel 4a. alcoholgebruik naar geslacht en leeftijd, 1994

geslacht en leeftijd	n	bloedalcoholgehalte (bag-%o)				
		0,2-0,5	0,5-0,8	0,8-1,3	≥1,3	≥0,5
<i>mannen</i>						
18-24 jr	234	4,7%	1,3%	0,4%	0,4%	2,1%
25-34 jr	314	6,1%	3,8%	2,2%	1,0%	7,0%
35-49 jr	308	10,1%	6,8%	1,3%	1,6%	9,7%
50 jr e.o.	209	5,7%	1,4%	1,0%	1,0%	3,3%
totaal	1065	6,9%	3,7%	1,3%	1,0%	6,0%
<i>vrouwen</i>						
18-24 jr	90	8,9%	--	1,1%	--	1,1%
25-34 jr	127	1,6%	1,6%	0,8%	0,8%	3,1%
35-49 jr	103	3,9%	--	1,0%	--	1,0%
50 jr e.o.	40	5,0%	--	2,5%	--	2,5%
totaal	360	4,4%	0,6%	1,1%	0,3%	1,9%

tabel 4b. alcoholgebruik naar geslacht en leeftijd, 1995

geslacht en leeftijd	n	bloedalcoholgehalte (bag-%o)				≥0,5
		0,2-0,5	0,5-0,8	0,8-1,3	≥1,3	
<i>mannen</i>						
18-24 jr	244	4,9%	2,5%	0,4%	0,4%	3,3%
25-34 jr	398	5,0%	3,3%	2,3%	0,5%	6,0%
35-49 jr	345	8,7%	3,2%	3,2%	1,7%	8,1%
50 jr e.o.	222	7,7%	2,3%	1,8%	0,5%	4,5%
totaal	1209	6,5%	2,9%	2,1%	0,8%	5,8%
<i>vrouwen</i>						
18-24 jr	85	3,5%	2,4%	--	--	2,4%
25-34 jr	166	3,0%	0,6%	--	--	0,6%
35-49 jr	138	6,5%	--	2,2%	0,7%	2,9%
50 jr e.o.	50	4,0%	2,0%	--	--	2,0%
totaal	439	4,3%	0,9%	0,7%	0,2%	1,8%

tabel 5a. herkomst van overtreders naar bag-klasse, 1994

bag-%o	n	herkomst				
		horeca	sport- kantine	bezoek/ feestje	werk/ thuis	anders/ onbek.
0,7-0,8	13	38%	--	31%	8%	23%
0,8-1,3	18	56%	--	17%	17%	11%
≥ 1,3	12	33%	8%	17%	25%	17%
totaal	43	44%	2%	21%	16%	16%

tabel 5b. herkomst van overtreders naar bag-klasse, 1995

bag-%	n	herkomst				
		horeca	sport- kantine	bezoek/ feestje	werk/ thuis	anders/ onbek.
0,7-0,8	8	50%	--	--	25%	25%
0,8-1,3	28	61%	11%	7%	14%	7%
≥ 1,3	11	63%	--	9%	18%	9%
totaal	47	60%	6%	6%	17%	11%

Bijlage: enquêteformulieren

Enquête SWOV-onderzoek Rij- en drinkgewoonten 1995

Onderzoeksgebied:

(< 100.000 inw.)

Contactpersoon:

A. *Geef een globale schatting van de ontwikkeling van het alcoholtoezicht in het onderzoeksgebied in 1995 ten opzichte van 1994:*

☐ toegenomen met	☐ minder dan 50%
	☐ 50-100%
	☐ meer dan 100%
☐ afgenomen met	☐ minder dan 50%
	☐ meer dan 50%
☐ gelijk gebleven	

B. *Zijn in 1995 in het onderzoeksgebied de volgende soorten alcoholcontrole uitgevoerd:*

1. geplande aselecte controles met teams van 6 of meer agenten	☐ ja, minstens 12 x per jaar
	☐ ja, tussen 6 en 12 x p.j.
	☐ ja, minder dan 6 x p.j.
	☐ nee
2. aselecte controles tijdens de surveillance	☐ ja, (bijna) dagelijks
	☐ ja, incidenteel
	☐ nee
3. selectieve controles tijdens de surveillance (bijvoorbeeld n.a.v. rijgedrag)	☐ ja, systematisch
	☐ ja, incidenteel
	☐ nee
4. alcoholcontrole bij ongevallen	☐ ja, systematisch
	☐ ja, incidenteel
	☐ nee

Enquête SWOV-onderzoek Rij- en drinkgewoonten 1995

Onderzoeksgebied:

(> 100.000 inw.)

Contactpersoon:

A. Geef een globale schatting van de ontwikkeling van het alcohol-toezicht in het onderzoeksgebied in 1995 ten opzichte van 1994:

☐ toegenomen met	☐ minder dan 50%
	☐ 50-100%
	☐ meer dan 100%
☐ afgenomen met	☐ minder dan 50%
	☐ meer dan 50%
☐ gelijk gebleven	

B. Zijn in 1995 in het onderzoeksgebied de volgende soorten alcoholcontrole uitgevoerd:

1. geplande aselecte controles met teams van 6 of meer agenten	☐ ja, minstens 24 x per jaar
	☐ ja, tussen 12 en 24 x p.j.
	☐ ja, minder dan 12 x p.j.
	☐ nee
2. aselecte controles tijdens de surveillance	☐ ja, (bijna) dagelijks
	☐ ja, incidenteel
	☐ nee
3. selectieve controles tijdens de surveillance (bijvoorbeeld n.a.v. rijgedrag)	☐ ja, systematisch
	☐ ja, incidenteel
	☐ nee
4. alcoholcontrole bij ongevallen	☐ ja, systematisch
	☐ ja, incidenteel
	☐ nee